

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового
проживання комунальної установи «Територіальний центр
соціального обслуговування (надання соціальних послуг)»
Колидянської сільської ради Чортківського району

08.10.2025

м. Тернопіль, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 08.10.2025 року групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Колиндянської сільської ради Чортківського району.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Сапужак Софія Михайлівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи);

Біловус Людмила Романівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Коновалова Вікторія Віталіївна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шевченко Уляна Степанівна, представниця громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування було проведено у присутності:

директора комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Колиндянської сільської ради Чортківського району (далі – Центр, заклад) – Данильчака Романа Євстаховича;

завідувача відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Колиндянської сільської ради Чортківського району (далі – відділення) – Стефанів Ольги Ярославівни.

Відділення знаходиться за адресою: вулиця Церковна 4, село Пробіжна, Чортківський район, Тернопільська область, 48520.

Відділення розташоване на другому та третьому поверхах триповерхової будівлі Центру, на першому поверсі знаходиться амбулаторія загальної практики сімейної медицини (фото 1).

Згідно з Положенням затвердженим рішенням другої сесії Колиндянської сільської ради VIII скликання від 28.12.2020, відділення є структурним підрозділом Центру, який забезпечує надання соціальних послуг стаціонарного догляду, підтриманого проживання, притулку громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, бездомним та іншим вразливим групам населення.

Для безперешкодного доступу до відділення для маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю при вході до будівлі обладнано пандус та поручні, всередині Центру працює ліфт (фото 2, 3).

На день відвідування у відділенні перебувало – 44 підопічних (18 – чоловіків, 26 – жінок), з яких 20 – ліжкових хворих, 1 має діагноз «цукровий діабет». Серед підопічних 16 є внутрішньо переміщеними особами з Донецької та Луганської областей, які проживають у відділенні на повному державному утриманні відповідно до укладених договорів. Усі підопічні відділення – дієздатні особи похилого віку, особи з інвалідністю влаштовані у відділення як такі, що потребують стороннього догляду. Вартість утримання на одну особу складає 12500 грн. на місяць.

Згідно журналу прийому підопічних, протягом 2025 року на день відвідування у відділенні померло 6 осіб.

Штатна чисельність працівників відділення становить 22,5 штатних одиниць, з них медичний персонал – 16 осіб (сестра медична – 5 шт. од., молодша медична сестра з догляду за хворими – 4 шт. од., сестра-господиня – 1 шт. од., молодша медична сестра – 5 шт. од. та лікар - 0,5 шт. од.). Працівники закладу вчасно проходять профілактичні медичні огляди, що підтверджується особистими медичними книжками.

Під час відвідування групою НПМ у відділенні не виявлено протермінованих лікарських засобів.

Усім мешканцям відділення надається амбулаторна лікарська допомога.

Підопічні забезпечені меблями, постільною білизною, одягом, ходунками та кріслами колісними (фото 4).

Окрім того, підопічні мають доступ до прогулянок на свіжому повітрі (фото 5).

У холі для загального дозвілля наявна зона з телевізором, м'якими меблями та стільцями, облаштовано молитовний простір (фото 6).

У закладі наявне щоденне меню, відбираються добові проби. Робочі поверхні та посуд чисті (фото 7). Для підопічних організовано чотириразове харчування та облаштовано їдальню, однак більшість підопічних споживають їжу у кімнатах (фото 8). Середня вартість харчування на день складає 65-70 грн.

У разі перебоїв з електроенергією у Центрі використовується бензиновий генератор. Санітарно-гігієнічні приміщення відділення обладнані водонагрівачами (бойлерами), в окремих кімнатах наявні обігрівачі.

У Відділенні наявні стенди, на яких зазначена інформація про права і обов'язки отримувачів соціальної послуги та скриньки для звернень (фото 9). За результатами спілкування встановлено, що підопічні закладу обізнані про можливі способи захисту своїх прав та володіють інформацією, куди можуть звертатися у разі їх порушення (зокрема, до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Центру безоплатної правничої допомоги).

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 40 підопічними закладу. Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило. Харчуванням та ставленням персоналу задоволені.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 13.12.2021 року.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились рекомендації:

Колиндянській сільській раді:

забезпечити облаштування пожежної сигналізації;

забезпечити доступність до приміщень відділення маломобільним групам населення;

забезпечити дієвий контроль за якістю соціально-побутового і медичного обслуговування підопічних у відділенні, створення умов проживання відповідно до встановлених стандартів.

Комунальній установі «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Колиндянської сільської ради Чортківського району:

вжити заходів щодо надання у повному обсязі підопічним відділення соціальної послуги;

забезпечити проживання підопічних закладу в житлових кімнатах з дотриманням встановлених нормативів площі на 1 особу, розміщення списків мешканців у кожній з них;

організувати придбання ширм для забезпечення підопічним права на приватність;

забезпечити відбирання добових проб страв працівниками кухні;

забезпечити контроль за маркуванням м'ясної продукції та роздільним зберіганням продуктів підопічних та персоналу;

вжити заходи щодо пролонгації договорів про надання соціальних послуг підопічним;

забезпечити належне оформлення медичної документації та надання медичної допомоги підопічним, у тому числі індивідуальних програм реабілітації;

забезпечити наповненість препаратів для надання невідкладної медичної допомоги та забезпечити контроль за термінами їх використання;

організувати інформаційно-методичне забезпечення відділення.

Рекомендації надані за результатом попереднього відвідування виконанні частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

1. У порушення пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі - Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг) та Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, у відділенні відсутня захисна споруда, підвал або інше приміщення, придатне для укриття отримувачів послуг та персоналу і безпечного перебування в них у разі повітряної тривоги або обстрілів.

У разі оголошення екстреного оповіщення «повітряна тривога» персонал та підопічні перебувають у приміщеннях закладу.

2. Вимоги протипожежної безпеки дотримано частково. У відділенні наявний план евакуації, вогнегасники, протипожежний рукав, проте відсутня автоматична система пожежної сигналізації. Не забезпечення пожежної безпеки в житлових приміщеннях комунальної власності становить порушення статті 55 Кодексу цивільного захисту України, відповідно якої власники та керівники суб'єктів господарювання, у тому числі закладів соціального захисту, зобов'язані забезпечити дотримання вимог пожежної безпеки, а також вживати заходів для захисту життя і здоров'я людей від наслідків пожеж.

Згідно пункту 7.4 ДБН В.2.2 – 18:2007 «Заклади соціального захисту населення», будинки закладів соціального захисту населення повинні бути обладнані автоматичними установками пожежної сигналізації».

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання).

3. У відділенні не ведеться облік випадків травмування підопічних. Групою НПМ виявлено, що починаючи з 03.01.2022 року у Журналі обліку травматизму відсутні записи, що може свідчити про приховування фактів отримання тілесних ушкоджень підопічними і, як наслідок, порушення їх права на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 49

Конституції України, Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»)

4. Групою НПМ встановлено, що житлові кімнати закладу не облаштовано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

5. У відділенні відсутнє перспективне та дієтичне меню. Водночас, серед мешканців є одна особа, з діагнозом «цукровий діабет», яка потребує дієтичного харчування. Відсутність забезпечення дієтичним харчуванням може призводити до розвитку серйозних ускладнень, таких як погіршення зору, ураження серцево-судинної системи, а також до погіршення загального стану та зниження якості життя.

6. У відділенні відсутнє приміщення карантинної кімнати для попередження поширення інфекційних захворювань. Відсутність карантинної кімнати унеможливорює своєчасну ізоляцію осіб із підозрою або підтвердженими інфекційними захворюваннями та створює ризики поширення інфекцій серед підопічних і персоналу. Це не відповідає вимогам Заходів та засобів щодо попередження інфікування під час догляду пацієнтами, затверджених наказом МОЗ України від 03.08.2020 № 1777, які є обов'язковими для всіх закладів, що надають соціальні послуги, незалежно від форми власності та підпорядкування.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 25, 26, Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»)

7. Відділення не у повній мірі пристосоване до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (надалі ДБН – Інклюзивність), ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення», а саме:

у коридорах відділення відсутні поручні для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку (фото 12);

не всі санітарно-гігієнічні кімнати закладу обладнано поручнями або іншими пристосуваннями (фото 10, 11).

Крім того, відповідно до пункту 11.9 ДБН Інклюзивність окремі санітарно-гігієнічні приміщення повинні бути обладнані тривожною сигналізацією. Кнопка сигналізації повинна передбачати можливість користування нею людиною, яка сидить у кріслі колісному (на унітазі або користується душем, яка впала і або лежить у будь-якому місці на підлозі).

У той же час, у санітарно-гігієнічних приміщеннях відділення тривожна сигналізація відсутня.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод).

8. Пунктом 2 розділу VIII Державного стандарту передбачено, що заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички. Водночас у відділенні відсутні ширми, що не забезпечує належного рівня приватності під час гігієнічних процедур.

Порушення право на достатній життєвий рівень, що охоплює достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

9. У санітарному вузлі на третьому поверсі несправна каналізація, що унеможливило його використання.

10. Ураховуючи, що на день відвідування опалювальний період не розпочався, а на дворі тривалий час спостерігались несприятливі погодні умови, у загальних приміщеннях відділення та деяких житлових кімнатах зафіксовано знижену температуру повітря до 11°С, що не відповідає вимогам пункту 8.2.6 ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (фото 13, 14).

11. Під час перегляду особових справ виявлено, що в порушення пункту 4 розділу III Державного стандарту, підопічним не переглядаються Індивідуальні плани надання соціальної послуги, що свідчить про відсутність моніторингу та контролю за якістю надання соціальної послуги стаціонарного догляду.

Інші порушення.

12. Групою НПМ виявлено, що у деяких особових справах містяться договори про надання послуг, термін дії яких закінчився.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Колиндянській сільській раді:

1.1. забезпечити контроль за додержанням прав підопічних;

1.2. вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

2. Комунальній установі «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Колиндянської сільської ради Чортківського району:

2.1. облаштувати укриття для забезпечення безпеки підопічних під час перебування у відділенні у разі оголошення сигналу «повітряна тривога»;

2.2. обладнати відділення автоматичною системою протипожежної сигналізації;

2.3. забезпечити ведення документації закладу щодо фіксування випадків травматизму;

- 2.4. облаштувати житлові кімнати та кімнати санітарних вузлів кнопками виклику персоналу;
- 2.5. забезпечити контроль за якістю харчування підопічних відділення;
- 2.6. облаштувати приміщення для ізоляції підопічних з ознаками інфекційних захворювань;
- 2.7. створити безпечні умови перебування для осіб з інвалідністю в загальних коридорах та санітарних вузлах;
- 2.8. облаштувати житлові кімнати, у яких проживає більше ніж одна особа, ширмами для забезпечення приватності;
- 2.9. усунути проблеми з каналізацією у санітарному вузлі на третьому поверсі відділення;
- 2.10. забезпечити підтримання у житлових кімнатах оптимальної температури повітря, для безпечного простору маломобільних підопічних;
- 2.11. забезпечити перегляд індивідуальних планів надання соціальної послуги стаціонарного догляду;
- 2.12. вжити заходів щодо переукладання або пролонгації договорів про надання послуг.

Додатки: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини

Софія САПУЖАК

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

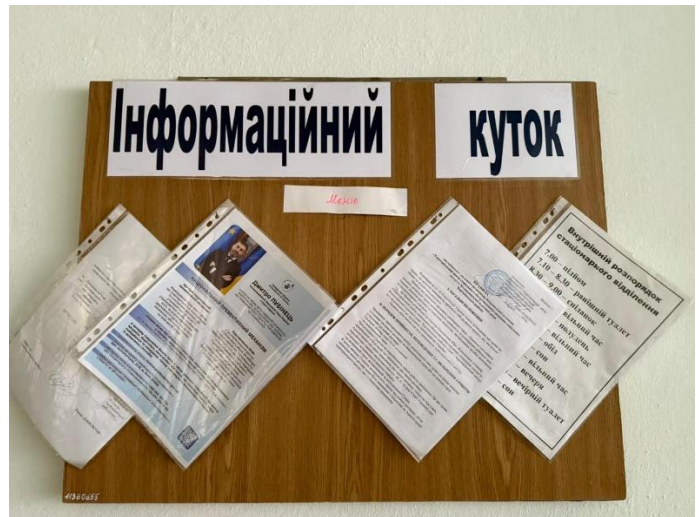

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

